

SUOMALAISET TANSKASSA



HuK Erja Paukkala työskentelee sosiaalivustajana Suomen Koopengaminan suurlahetystossa. Oheinen kirjoitus liittyy Tanskan suomalaisia koskevaan tutkimukseen, joka on tekeillä Turun yliopiston sosiologian laitoksella.

Yleistä Tanskan siirtolaisuudesta

Tanska ei ole koskaan ollut mikään voimakkaan siirtolaisuuden kohde. Painavastoin ovat useat tanskalaiset itse olleet siirtolaisia ja muuttaneet esim. Amerikkaan, Australiaan, Länsi-Saksaan ja Ruotsiin.

Kun vieraan maan kansalaisten osuus Ruotsin väestöstä on noin 5 %, on sen osuus Tanskan väestöstä noin 2 %. Suurimmat siirtolaisryhmat ovat turkkilaiset, joita on noin 14 000 ja norjalaiset, joita on noin 10 000.

Tanskassa olevat siirtolaiset voidaan maan lainsäädäntöön perustuvien oikeuksiensa perusteella jakaa kolmeen eri ryhmään:

- Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat muiden Pohjoismaiden kansalaiset, joilla on oikeus vapaasti muuttaa maahan ja ottaa vastaan työtä ilman, että heillä tarvitsisi olla oleskelu- tai työlupa. Heidän lukumääränsä 01.01.1981 oli yhteensä 22 390.

Toiseen ryhmään kuuluvat Euroopan Talousyhteisöön kuuluvien maiden kansalaiset. Heillä on oikeus oleskella maassa 3

kuukautta ilman erityistä oleskelulupaa. Tänä aikana he voivat ottaa vastaan myös työtä. Kyseisen ajan kuluttua umpeen heidän on anottava oleskelu- ja työlupaa, mikäli aikovat jatkaa oleskeluaan tai työntekoaan Tanskassa. 01.01.1981 oli Tanskassa näitä EEC-maiden kansalaisia yhteensä 24 461.

- Heikoimmassa asemassa ovat muiden kuin Pohjoismaiden tai Talousyhteisöön kuuluvien maiden kansalaiset. He joutuvat aina anomaan oleskelulupaa, mikäli haluavat olla maassa kauemmin kuin turistimatkaksi katsotun 3 kuukautta. Lisäksi heillä täytyy aina olla työlupa, mikäli he haluavat ottaa työtä vastaan. Vuoden 1970 jälkeen tällaisia työlupia on ollut hyvin vaikea saada. Vuoden 1981 alussa Tanskassa asui 54 749 ulkomaalaista, jotka eivät olleet EEC-maiden tai Pohjoismaiden kansalaisia.

Myöskin sosiaalisten etuuskien saaminen vaihtelee jonkin verran sen mukaan, minkä maan kansalainen asianomainen siirtolainen

on, samoin eräiden muiden oikeuksien.

Tanska on jo usean vuoden ajan karsinyt korkeasta työttömyydestä. Osittain tästä johtuen ei siirtolaispolitiikkaakaan ole päästy kehittämään. On lähdetty siitä, että siirtolainen integroituu pääväestöön. Toisaalta tanskalainen ilmapiiri on myös hyvin salliva. Tämä suo siirtolaisille mahdollisuuden säilyttää omankin kulttuurinsa. Säilyttämistä ei kuitenkaan ole kovinkaan paljon tuettu tanskalaisen yhteiskunnan puolelta.

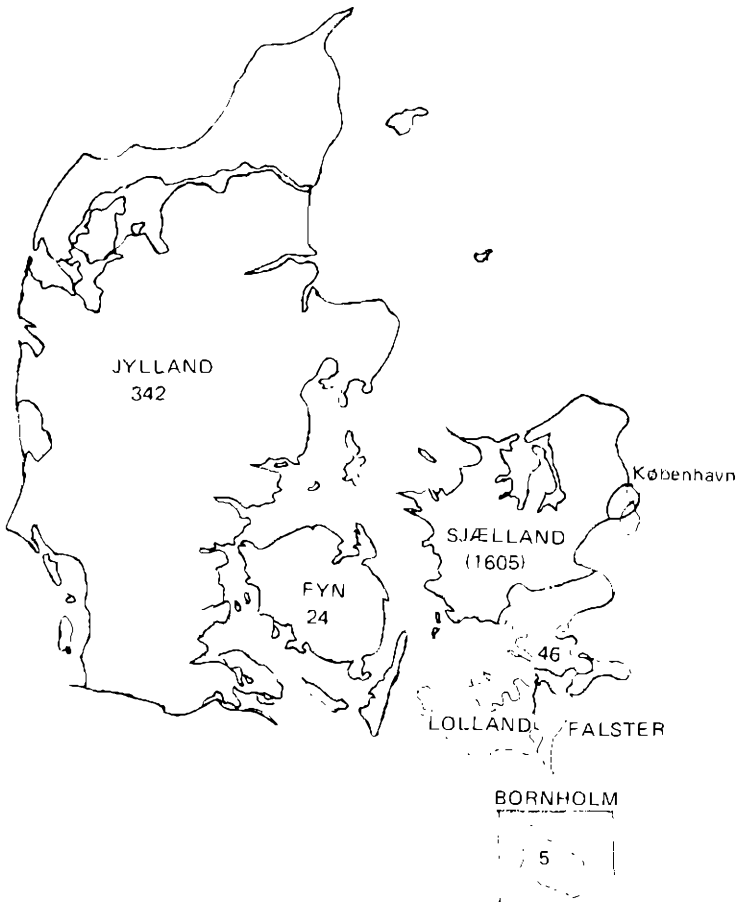
Suomalaiset Tanskassa

Vaikka Tanskassa olevien suomalaisten mää-

rä on vähäinen, ei tämä siirtolaisryhmä suinkaan ole vähemmän kiinnostava kuin muut. Vuoden 1981 alussa oli Tanskassa kirjoilla 2 081 Suomen kansalaista. Esim. kaikkien muiden pohjoismaiden kansalaisia oli enemmän. Suomalaisten lukumäärä näyttää pysyneen samansuuruisena jo useita vuosia.

Suomalaisten sijoittuminen Tanskassa maantieteellisesti käy selville kuvasta 1. Suurin osa asuu Kööpenhaminassa tai aivan sen liepeillä, ja vain pieni osa on hakeutunut muualle. Myös Suomen puolella näyttää lähökunta usein olevan Helsinki tai sen lähiympäristö.

Kuva 1. Suomalaisten siirtolaisten sijoittuminen Tanskaan maantieteellisesti



Taulukko 1

Tanskassa olevan suomalaisvaestön jakautuminen iän ja sukupuolen mukaan

Ika	Miehet		Naiset		Yht.
	Naimaton		Naimaton		
	Eronnut	Leski	Eronnut	Leski	
0-9		104		93	197
10-19		81		105	186
20-29	19	140	96	191	446
30-39	84	145	286	116	631
40-49	53	101	159	69	382
50-59	33	63	51	29	176
yli 59	12	16	13	22	63
Yht.	201	650	605	625	2081

Naimisissa olevien naisten määrä on suurempi kuin naimisissa olevien miesten. Tämä selittyy sillä, että suomalaisnaiset ovat menneet naimisiin tanskalaisen tai usein myös jonkun muun ulkomaalaisen miehen kanssa. Myöskin alle 15-vuotiaitten osuus Tanskassa

on suhteellisen suuri ja selittyy ainakin osittain avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten runsaudella. Tällöinhän lapsi saa äitinsä kansalaisuuden.

Siirtolaisten ammatti

Tanskassa olevien suomalaisten ammatit vaihtelevat melko paljon. Sairaanhoidoala on hie- man muita enemmän edustettuna, tämä joh- tunee alan "kansainvälisyydestä"; työ on samaa kuin kotimaassa.

Mitään suurta muuttoaaltoa Suomesta Tanskaan ei ole esiintynyt lukuunottamatta 70-luvun alussa tapahtunutta joittenkin nuor- ten siirtymistä Kööpenhaminassa olevaan Christianian "vapaakaupunkiin". Näistäkin nuorista on kuitenkin jo suuri osa siirtynyt takaisin Suomeen.

Erään osan Tanskan suomalaisista muo- dostavat kansainvälisten yritysten ja jär- jestöjen palveluksessa olevat henkilöt. Hei- dän oleskelunsa on usein määräaikaista tai muuten tilapäistä luonteeltaan.



Kööpenhaminan suomalaisen seuran lastenkerho. (kuva Markku Kujansuu)



Kööpenhaminan suomalaisen seuran lastenkerhon kevätretki kevaalla 1982 (kuva: Erja Paukkala)

Tanskan alkoholipolitiikka on huomattavasti sallivampaa kuin muiden pohjoismaiden ja myös huumeitten saanti on helpompaa. Tämä yhdessä Kööpenhaminan suurkaupunkimaisen ilmapiirin kanssa vetää monia ihmisiä, joilla ei omassa maassaan ole riittävästi kiinnekohtia. Useat edellä mainituista henkilöistä eivät ole edes virallisesti muuttaneet Tanskaan, eivätkä siis näy tilastoissa.

Suomalaisjärjestöt ja muu yhteistoiminta suomalaisten keskuudessa

Kööpenhaminan Suomalainen Seura on perustettu jo v. 1904. Sita ei ole koskaan virallisesti rekisteröity, mutta se on toiminut kuitenkin joitakin lamakausia lukuunottamatta melko aktiivisesti. Seuran tehtävänä on kokosen olemassaoloajan ollut lähinnä yhdessäolomahdollisuuksien luominen jäsenistölleen ja tarvittaessa muillekin Seuran tämänhetkinen jäsenmäärä on noin 200. Bingo-, laulu-

ja tanssi-iltojen lisäksi seuran toiminta on koostunut myös erilaisista kerhoista. Tällä hetkellä ovat toiminnassa kirjallisuuspiiri, raamattupiiri ja lastenkerho.

Erityisesti lastenkerhon pyrkimyksenä on ollut suomalaisen kulttuurin ja kielen säilyttäminen ja edistäminen. Kerho on toiminut kaksi vuotta ja siellä on ajoittain ollut yli 20 lasta. Heidän suomenkielentaitonsa on ollut hyvin eritasoista. Monet lapsista ovat perheistä, joissa toinen vanhemmisista on suomalainen, mutta perheen kotikielenä on ollut pelkästään tanska. Kerhoa on taloudellisesti tukenut Suomen kirkon ulkomaanasiain toimikunta.

Kiintoisana yksityiskohtana voidaan mainita, että seuran kokouspöytäkirjoissa on jo 50-luvulla maininta suunnitelmista perustaa lastenkerho. Tällöin perusteena oli kuitenkin pienen vapaa- ja ostoshetken järjestäminen aideille. Lapsen tarpeista ei silloin vielä puhuttu. Kerhosta ei tuolloin kuitenkaan liene tullut mitään. Ainakaan siitä ei löydy mitään myöhempää mainintaa.



Kirkkokahvit Kööpenhaminan suomalaisen seuran huoneistossa kevaalla 1982. (kuva Erja Paukkala)

Myös Århusissa ja sen ympäristössä asuvat suomalaiset ovat lähes kaksi vuotta sitten perustaneet oman seuransa: Århusin Suomi-kerhon. Myös tämä seura pyrkii järjestämään yhdessäolomahdollisuuksia alueen suomalaisille illanviettoineen, lento- ja pesäpalloharrastuksineen. Jäsenmäärä on tällä hetkellä noin 70.

Molemmilla suomalaisseuroilla on myös tapana järjestää jouluihm. juhlia sekä lapsille että aikuisille. Vuodesta 1928 alkaen on Kööpenhaminassa toiminut myös ompeluseura "Finska Kolonins sylvörening", joka on mm. kerännyt keskuudestaan varoja erilaisiin avustustarkoituksiin.

Sekä Århusissa että Kööpenhaminassa toimii myös tanskalais-suomalainen ystävyyssseura: "Dansk-Finsk Forening".

Koululaisten suomenkielen opetus

Tanskan koululainsäädäntö suo mahdollisuuden antaa kotikielen opetusta oppivel-

vollisuusikäisille lapsille. Tällaista opetusta on suomalaislapsilla ollutkin nyt jonkin aikaa. Tosin sen toteuttaminen on vaatinut sekä vanhempien että opettajan hyvin aktiivista paneutumista asiaan. Opetusta ei kouluaitos suinkaan ole ollut tyrkyttämässä!

Lähteet

- Andersen, Karen: Gästarbejder, Utländing, Invandrer, Dansker. Odense 1979.
- Bergh, Volmar: Kööpenhaminan Suomalaisen Seuran 50-vuotiskertomus 1904-1954. Valkeakoski 1954.
- Danmarks Statistik: Antal udenlandske statsborgere 1.1.1981.
- Eräitten Kööpenhaminan Suomalaisen Seuran ja Århusin Suomi-kerhon jäsenten haastattelut.
- Kööpenhaminan Suomalaisen Seuran pöytäkirjat 1950-1975.
- Suomen Kööpenhaminan suurlähetystön passiluettelot.
- Yearbook of Nordic Statistics 1980, NU-serien 1980:20.

The Finns in Denmark

Denmark has never been a strong magnet for immigrants. On the contrary, many Danes have themselves become emigrants and moved to, for example, the United States, Australia, West Germany and Sweden.

The immigrants who have settled in Denmark can be divided, on the basis of their legal rights, into three different groups:

The first group comprises citizens of the Nordic countries, who have the right to move freely into the country and accept employment without being required to apply for either a residence or a work permit. The number of such persons totalled, as of January 1, 1981, exactly 22,390.

— The second group comprises citizens of countries belonging to the EEC (European Economic Community). They have the right to reside in Denmark for three months without any special residence permit. During this period, they are also entitled to accept employment. At the beginning of 1981, there were 24,461 citizens of EEC countries living in Denmark.

— Citizens of other than the Nordic or EEC countries are in a weaker position. They are always required to apply for a residence permit in case they would like to stay in the country longer than the three months regarded as the maximum for a tourist. Furthermore, they are always required to have a work permit in seeking employment. Since 1970, work permits of this kind have been ex-

tremely hard to obtain. According to 1981 statistics, there were 54,749 foreigners living in Denmark who were not citizens of either the EEC or Nordic countries.

At the beginning of 1981, there were 2,081 Finnish citizens registered as resident in Denmark, and this number has remained unchanged for several years. The majority of these Finns live in Copenhagen or its near surroundings. The point of departure in Finland for these immigrants seems to be Uusimaa province - the environs of Helsinki in particular.

The occupations pursued by the Finns in Denmark vary. The nursing profession is somewhat more prominently represented than the rest, owing to the predominant position of women in it and to its "international" nature.

There are two Finnish societies in Denmark, one in Copenhagen and the other in Århus. The older of them, *Kööpenhaminan Suomalainen Seura* (The Finnish Society of Copenhagen), was founded as long ago as 1904. The combined membership of these societies numbers about 300.

Denmark has been experiencing a high rate of unemployment for the past several years. It is partly for this reason that immigration policy has made no progress. The starting point is the expectation that the immigrant becomes integrated with the native population. On the other hand, the Danish environment is highly permissive. This affords the immigrants a chance to preserve their own culture, albeit there has been no tendency to give such preservation support.